

Förädling av massor

SBMI
2015-04-16

Magnus Dalenstam
WSP Environmental

Varför är masshantering en fråga?

- Strävan i samhället efter;
- Resurshushållning
- Minskade utsläpp (CO₂, NO_x, partiklar)
- Att inte sprida föroreningar i miljön

Källa: Sven Brodin, Tyresö kommun

Schaktmassor – ett avfall(?)

... ”alla föremål, ämnen eller substanser som innehavaren vill göra sig av med eller är skyldig att göra sig av med och som ingår i någon av de avfallskategorier som finns i bilaga 4 till Avfallsförordningen (2011:927)”

Schaktmassor betraktas så gott som alltid som avfall

Avfallsdirektivet 2008/98/EG

Avfallshierarkin ska gälla som prioriteringsordning för avfallspolitiken och lagstiftningen (art 4)

Förebyggande

Förberedande för återanvändning

Materialåtervinning

Annan återvinning, t.ex. energiåtervinning

Bortskaffande

Källa: Naturvårdsverket. Filip Norlén

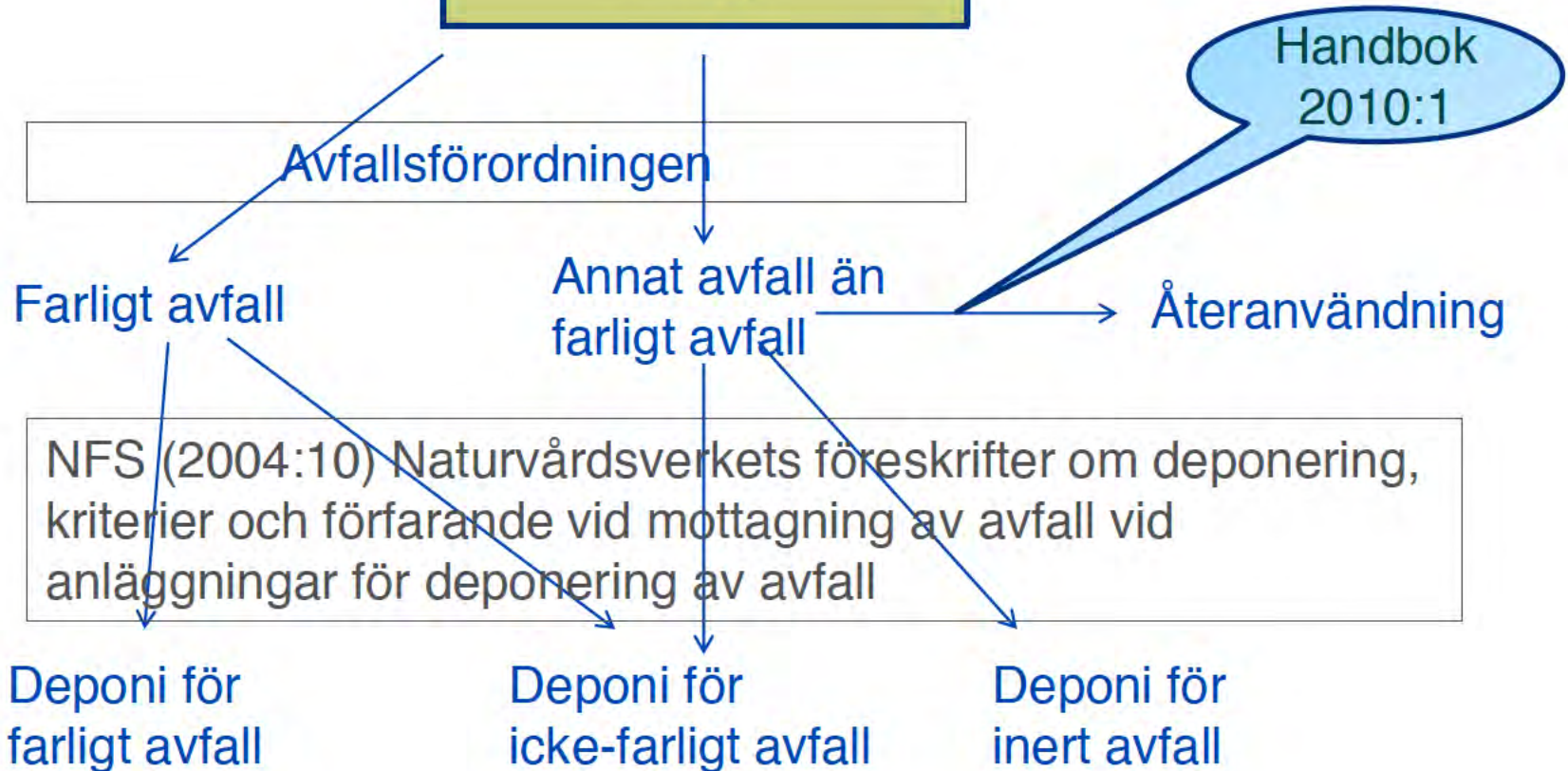
Inert avfall

Avfall som;

- 1. inte genomgår några väsentliga förändringar, löses upp, brinner eller reagerar fysikaliskt eller kemiskt på något annat sätt,**
- 2. inte bryts eller inverkar på andra material som det kommer i kontakt med**
- 3. har en lakbarhet, ett totalt föroreningsinnehåll och en ekotoxicitet hos lakvattnet som är obetydlig och inte äventyrar kvaliteten på yt- eller grundvatten.**

Definition finns i Förordning (2001:512) om deponering av avfall 3 a §

Hantering av Avfall

Att förhålla sig till

- Miljöbalken
- Miljöprövningsförordningen (2013:251), Förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899).
- Avfallsförordningen (2011:927)
- Deponiförordningen (2001:512)
- Naturvårdsverkets föreskrifter om deponering, kriterier och förfaranden för mottagning av avfall vid anläggningar för deponering av avfall (2004:10)
- Plan och bygglagen
- NV handbok 2010:1

Återvinning av schaktmassor

Kan man använda schaktmassor för anläggningsändamål på annan plats än där de uppkom?

Ja!

Om användandet:

1. Har ett tydligt syfte som kan motiveras
2. Är definierat i tid och rum
3. Inte ökar föroreningsbelastningen på platsen (riskbedömning)

Det kan dock behövas anmälan eller tillstånd för ändamålet.

Handbok från NV, Återvinning av avfall i anläggningsändamål (NV 2010:1)

Återvinning av schaktmassor

- 1. Användningen har ett tydligt syfte som kan motiveras. Detta innebär till exempel att man inte kan uppföra en högre bullervall än vad som anses motiverat för att minska bullerspridningen eller att man inte får använda mer massor än nödvändigt för anläggandet av en skogsväg.**
- 2. Uppförandet av anläggningen ska vara definierad i tid och rum. Platsen för anläggningen ska vara känd och fastlags och tidsutsträckningen för uppförandet ska vara rimlig.**
- 3. Användningen av avfall ska inte öka föroreningsbelastningen på platsen. Viktigt att tänka på är att även användningen av massor med låg föroreningshalt kan öka den totala belastningen av vissa ämnen på platsen där de används.**

Återvinning av schaktmassor

Prövningsnivå

(Miljöprövningsförordningen 29 kap. Avfall)

Ej Anmälan U-verksamhet	Anmälan C-verksamhet	Tillståndsprövning B-verksamhet
Mindre än ringa föroreningsrisk	Ringa föroreningsrisk	Mer än ringa föroreningsrisk

Återvinning av schaktmassor

För schaktmassor finns tre relevanta fall:

➤ **Tillståndspliktigt.**

Gäller för användning för anläggningsändamål av avfall på ett sätt där användningen bedöms medföra mer än ringa risk för förorening av mark, vattenområde eller grundvatten. Detta styrs av 13§ 29 kap Miljöprövningsförordningen och benämns med verksamhets kod 90.130 och klassificeras som en tillståndspliktig verksamhet (B verksamhet). Tillståndsansökan görs normalt till aktuell länsstyrelse.

➤ **Anmälningssplikt.**

Gäller för användning för anläggningsändamål av avfall på ett sätt där användningen bedöms medföra ringa risk för förorening av mark, vattenområde eller grundvatten. Detta styrs av 18§ 29 kap Miljöprövningsförordningen och benämns med verksamhets kod 90.140 och klassificeras som anmälningsspliktig verksamhet (C verksamhet). Anmälan görs normalt till den lokala miljöförvaltningen.

➤ **Användning utan föregående anmälan eller tillståndsansökan.**

För verksamheter som bedöms medföra mindre än ringa risk för förorening krävs varken anmälan eller tillståndsansökan. Dessa verksamheter klassificeras som U-verksamheter.

Observera att om en verksamhet klassificeras som en B eller C verksamhet betyder detta inte att anläggningen där avfall planeras att användas inte kan uppföras. Däremot så kommer det att krävas en anmälan eller tillståndsansökan inför uppförandet.

Anmälan eller tillstånd?

Anmälan

Tillstånd

	U-verksamhet Mindre än ringa risk	C-verksamhet Ringa risk	B-verksamhet Mer än ringa risk	Kommentarer
De 13 ämnena – halt och utlakning	Under nivåerna i tabellen ovan. För metaller ska både halt och utlakning vara under angivna nivåer.	Minst ett ämne är över dessa nivåer, men totalt sett är föroreningshalterna låga.	Minst ett ämne är över dessa nivåer. Totalt sett är föroreningshalterna höga.	Normalt ligger t.ex. tegel, krossat berg, morän, ren jord från jungfrulig och opåverkad mark under nivåerna för mindre än ringa risk. Schaktmassor av okänt ursprung, t.ex. utfyllnadsmassor, kan dock ha stor variation av innehåll. Observera dock att om föroreningshalterna gör att massorna klassificeras som farligt avfall gäller inte punkterna om anläggningsändamål.
Förekomst av andra ämnen	Ingen förekomst av ämnen som medför risk för förorening	Föroreningsrisken bedöms i det enskilda fallet.	Föroreningsrisken bedöms i det enskilda fallet.	Avfall kan innehålla ytterligare ämnen som kan utgöra en risk. Om befintlig info inte är tillräcklig behöver avfallet provtas, se nedan.
Risk för grumling m.m.	Ingen risk för damning eller grumling av vattendrag eller annan negativ påverkan	Ringa risk avseende damning, grumling av vattendrag eller annan negativ påverkan	Mer än ringa risk avseende damning, grumling av vattendrag eller annan negativ påverkan	

Anmälan eller tillstånd? (forts)

Anmälan

Tillstånd

Kontakt med grundvatten	OK på grund av att massornas föroreningsrisk är mindre än ringa och alltså inte ska påverka grundvattnet negativt	Massorna bör normalt inte komma i kontakt med grundvattnet.	
Skyddade områden alt. områden med skyddade arter	Inte inom skyddat område eller område med skyddade arter	Verksamheten kan beröra skyddat område eller område med skyddade arter Observera att verksamheten kan vara tillstånds- eller dispenspliktig enligt 7 kap miljöbalken samt föreskrifterna i det aktuella området!	I skyddade områden eller områden med skyddade arter (se sid 26 ff) krävs särskild hänsyn och därmed en fördjupad bedömning. Användning av avfall bör kräva anmälan eller tillståndsprövning inom dessa områden. Se särskilda bestämmelser inom varje område.
Skyddsåtgärder	Inget behov av skyddsåtgärder för att förhindra miljöpåverkan	Kan finnas behov av skyddsåtgärder för att minska risken för miljöpåverkan	Finns behov av särskilda skyddsåtgärder för att minska risken för miljöpåverkan

Källa: Naturvårdsverket 2010:1

Återvinning av schaktmassor

Om anläggandet innebär väsentlig påverkan på naturmiljö ska det ske samråd med berörd tillsynsmyndighet enligt 12 kap 6 § miljöbalken. Observera att detta kan gälla även om anläggningen inte kräver anmälan eller tillstånd enligt ovan.

Exempel på väsentlig påverkan på naturmiljön kan till exempel vara:

- Anläggandet av viltvatten, dammar och biotopförbättrande åtgärder
- Vägar, dikning
- Anläggning av leder för friluftsliv
- Tippningar och upplag av schaktmassor (som inte är anmälnings- eller tillståndspliktiga enligt miljöprövningsförordningen ovan)

Omlastning/mellanlagring

En plats eller anläggning är inte att betrakta som deponi om avfallet:

- **Omlastas / tillfällig lagring**
  - för att bereda plats för vidare transport till annan plats där det ska återvinnas, behandlas eller bortskaffas (deponeras)
- **Mellanlagras**
  - Anmälningsskyldigt >10 ton
  - Tillståndsskyldigt om > 10 000 ton/kalenderår om massorna inte är avsett för byggnads- eller anläggningsändamål eller
  - > 30 000 ton/kalenderår om massorna är avsedda för byggnads- eller anläggningsändamål.

Exempel på återvinning

- **Bullervall**
- **Efterbehandling av täkter**
- **Vägar och arbetsytor inom befintliga täkter**
- **Odlingsjord från förädlade schaktmassor**
- **Förstärkning av betes- och hagmarker**
- **Terränganpassning, t.ex. anläggande av skid- och pulkabackar**

Pågående initiativ och nyheter

→ **Optimass**

- *WP 1. Sortering och styrning på arbetsplatser*
- *WP 2. Användning, klassificering och uppgradering*
Vägledning för klassificering av massor tas fram under 2015

→ **CEN/TC 346 "Earthworks"**

→ **Uppdatering av NV handbok 2010:1**

Framtiden

- Det finns möjlighet till ökade intäkter och kostnadsbesparingar genom hantering av överskottsmassor
- Finns stora möjligheter till återvinning av massor
- Men man måste ha en plan för hantering och processen
- Flera pågående initiativ som kan ge verktyg för att underlätta
- WSP tar fram en lathund för återvinning av ej förorenade massor anpassad till SBMIs medlemmar.

Våra tjänster – WSP Environmental, Mark och Vatten

Mark och Vatten erbjuder miljötjänster inom tre huvudsakliga tjänsteområden:

- **Förorenade områden** - inventering, undersökning, riskbedömning, åtgärdsutredning, kostnadsbedömning och kontroll i samband med saneringar,
- Helhetsåtaganden marksanering
- Environmental Due Diligence och Environmental Liabilities Management
- Waste Management och deponier
- **Yt- och grundvatten** – inventeringar, undersökningar, modellering, geofysik
- Vattenförsörjning – vattentäcker, skydd, tillstånd
- Byggande i grundvatten – infrastruktur och anläggning
- Geoenergi
- **Miljötillstånd och MKB** för vattenverksamhet, miljöfarliga verksamheter, ledningsnät etc.
- Ekologiska tjänster inkl. naturvärdesbedömningar, ekosystemtjänster
- Vattenplaner och vattenförvaltning

Mark och Vatten tjänster i hela Sverige

Antal medarbetare i WSP Environmental MoV och Samhällsbyggnad som arbetar med miljötjänster inom mark och vatten är ca 120 (på 21 kontor)

- Malmö
- Helsingborg
- Karlskrona
- Halmstad
- Kalmar
- Växjö
- Göteborg
- Alingsås
- Lidköping
- Jönköping
- Linköping
- Eskilstuna
- Stockholm
- Västerås
- Norrtälje
- Uppsala
- Umeå
- Sundsvall
- Gävle
- Falun
- Örebro
- Luleå

Björn-Olof Gustafsson
 Director Soil & Water
 Sweden (Malmö)
 At WSP since 1988. Lic.
 Phil. Hydro-geology

David Sultan
 Associate, line
 manager S&W
 Gothenburg
 At WSP since 2010
 MSc. Geology.
 Contaminated land

Thomas Ittner
 Associate, line manager
 Environmental/Water WSP
 Umeå, Gävle. At WSP since
 2004. BSc. Geology,
 Hydrogeology

Christina Edlund
 Senior Consultant, Soil
 & Water Umeå. At WSP
 since 2011. MSc.
 Physical geography

Jonas Rune
 Associate, line manager
 Permit/EIA
 Stockholm/Jönköping.
 At WSP since 2007.
 MSc. Biology. EIA,
 ecology, Env. permit

Susanna Renmarker
 Associate, line manager
 Contaminated land
 Halmstad. At WSP since
 2009. MSc. Env science/
 -economy.
 Contaminated land, DD

Hanna Hällstrand
 Associate, line manager
 S&W Kalmar/
 Karlskrona/Växjö
 At WSP since 2001.
 MSc. (Civil. eng.).
 Contaminated land

Ole Paus
 Strategic Advisor S&W,
 former Principal Director
 WSP Environmental
 Sweden

Sven Celander
 Associate, line manager
 Water Stockholm/
 Uppsala. At WSP since
 2005. MSc (Civil eng.)
 Hydrogeology.

Maria Fransson
 Associate, line manager
 Contaminated land
 Malmö/Helsingborg
 At WSP since 2006.
 MSc. Env science.
 Contaminated land, DD

Helena Fürst
 Associate, line manager
 Contaminated land
 Stockholm. At WSP since
 2001/2011.
 MSc. Env science.
 Contaminated land

Andreas Sjöberg
 Associate, line manager
 Water South Sweden.
 At WSP since 1998.
 MSc. (Civil eng.)
 Hydrogeology

Mats Hagman
 Associate, line manager
 S&W Umeå/Sundsvall
 At WSP since 1994
 MSc. (Civil eng.), BSc.
 Geology. Hydrogeology,
 Contaminated land,
 Remediation

Tack för mig!

Magnus Dalenstam
WSP Environmental
Magnus.dalenstam@wspgroup.se
010-722 81 40

